

NOTA BREU

El ranuncle de canyissar (*Ranunculus lingua*) retrobat a Catalunya**Greater spearwort (*Ranunculus lingua*) rediscovered in Catalonia**

Albert Tarragó* & Pere Casals*

*Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC). Carretera de Sant Llorenç, 0. 25280 Solsona, Lleida.

Autor per a la correspondència: Albert Tarragó Pérez. A/e: albert.tarrago@gmail.com

Rebut: 03.10.2019. Acceptat: 15.10.2019. Publicat: 30.12.2019

Figura 1. Foto de *Ranunculus lingua* en flor a la localitat de La Guàrdia d'Ares. Foto: P. Casals.

Figura 2. Foto dels receptacles de les dues úniques flors observades de *Ranunculus lingua* de la bassa de La Guàrdia d'Ares. Foto: A. Tarragó.

ALT URGELL: les Valls d'Aguilar, la Guàrdia d'Ares, molí de la Borda del Feu, 31TCG5382, 1375 m, bassa artificial, comunitat d'helòfits, 15-VII-2019, A. Tarragó & P. Casals (Figures 1 i 2).

Ranunculus lingua L. és una planta perenne amb una distribució lateuropea. L'actual estatus relatiu a l'estat de conservació de l'espècie a Catalunya és RE [1949] -extingida en estat salvatge- (Sáez *et al.* 2010) a causa de no haver pogut ser retrobada en les antigues localitats. Les localitats

catalanes conegudes es trobaven a Riumors, l'Armentera (Alt Empordà) i a l'Estany de Banyoles (Pla de l'Estany), però la planta no ha estat retrobada recentment (Sáez *et al.* 2010). La darrera recollecció de *R. lingua* a Catalunya data de l'any 1949 i corresponia a la localitat de Porqueres, on fou recollida per O. de Bolòs (Simon *et al.*, 2003; Sáez *et al.*, 2010).

La nova població aportada es troba en una bassa artificial d'un antic molí actualment en desús. La població és molt petita, de solament 7 peus, situats aproximadament un metre

NOTA BREU

cap a l'interior de la bassa. Únicament es van observar dues flors que corresponien a un mateix peu. No es descarta la possibilitat, donada la proximitat dels peus, que es pugui tractar d'un sol individu, donat el caràcter estolonífer de l'espècie.

Es tracta d'una localitat isolada i amb unes característiques climàtiques ben diferents respecte de les localitats aportades a les antigues cites del nord-est de Catalunya. La població coneguda més propera es troba a la península Ibèrica, on es donava per extingida, fins que va ser trobada recentment a Ansoain (Navarra) el 2002, on resulta una planta molt rara i localitzada (Aizpuru *et al.* 2003). Antigues cites d'Iruña, Donibane Lohizune i Baiona (Aizpuru *et al.*, 2003) no han estat retrobades recentment; així com tampoc la població de Barbasan (Alta Garona) vista per últim cop l'any 1985 (Enjalbal, 2006). Les poblacions més properes de la vessant nord dels Pirineus es troben al Parc naturel régional de Camargue (Tison *et al.*, 2014).

La localització de la bassa, força allunyada de nuclis urbans, poc visible des dels camins principals i accessible únicament a peu per un corriol; no fan pensar que es pugui tractar d'una població introduïda. El baix nombre de peus i l'escassetat de flors haurien pogut dificultar la seua detecció en anys anteriors. En aquest mateix indret hi creix de forma dominant *Hippuris vulgaris* L. (Palau *et al.*, 2015). El fet que les dues espècies es trobin en la mateixa bassa també podria fer pensar que haguessin estat dispersades per ocells migradors des de la banda nord dels Pirineus, com apunten Green *et al.* (2016), on llavors de *H. vulgaris* i *R. lingua* van ser trobades en els aparells digestius en diferents espècies d'ànecs migratoris a Europa. Per altra banda, donat que es tracta d'una espècie que actualment es comercialitza a Catalunya com a planta ornamental, es podrien plantejar dubtes sobre la espontaneïtat de la població a la nova localitat, que podria ser resultat d'una naturalització. Això també podria explicar la presència de *H. vulgaris*, que també es venuda amb finalitats ornamentals.

Aquesta nova troballa a la bassa de la Borda del Feu planteja la necessitat de protecció de l'espai, per la presència de la única localitat de *R. lingua* a Catalunya i la segona en tota la Península Ibèrica. Encara més rellevant és la convivència amb *H. vulgaris*; espècie també molt escassa amb només

dues localitats a Catalunya. Cal destacar que ambdues es troben catalogades com a «en perill d'extinció» en el *Catàleg de flora amenaçada de Catalunya: Decret 172/2008, Resolució AAM/732/2015* pel que es pensa que s'hauria de posar en valor aquest espai; així com prendre mesures per a la seua conservació.

Recentment (octubre 2019) s'ha observat l'efecte del bestiar boví (trepig, herbivorisme i nitrificació) que causa pertorbacions que poden afectar *R. lingua*, així com també *H. vulgaris*, en menor mesura. De fet no s'han pogut retrobar les dues tiges florals que van ser observades, pel que es probable que hagin estat menjades pel bestiar.

Bibliografia

- AIZPURU, I., APERRIBAY, J. A., BALDA, A., GARIN, F., LORDA, M., OLARIAGA, I., TERES, J. & VIVANT, J. 2003. Contribuciones al conocimiento de la flora del País Vasco (V). *Munibe*, 54: 39-74.
- ENJALBAL, M. 2006. Observations naturalistes en vrac dans les Pyrénées Centrales. A la recherche des espèces déterminantes. *Isatis*, 6: 24-37.
- GREEN, A. J., SOONS, M., BROCHET, A. L., & KLEYHEEG, E. 2016. *Dispersal of plants by waterbirds*. P. 147-195. In: Şekercioğlu C. H., Wenny D.G., Whelan C. J. (Eds.). *Why birds matter: Avian Ecological Function and Ecosystem Services*. University of Chicago Press. 386 p.
- PALAU, J., CURIÀ, J., & AYMERICH, P. 2015. Nova localitat d'*Hippuris vulgaris* a Catalunya. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 79: 135-136.
- SÁEZ, L., AYMERICH, P., & BLANCHÉ, C. 2010. *Llibre vermell de les plantes vasculares endèmiques i amenaçades de Catalunya*. Editorial Argania. Barcelona. 811 p.
- SIMON, J., M. BOSCH, J. LÓPEZ-PUJOL, ROVIRA, A., MOLERO, J. & BLANCHÉ C. 2003. *Ranunculus lingua* L. In: BAÑARES, A., G. BLANCA, J. GÜEMES, J. C. MORENO & S. ORTIZ (Eds.), *Atlas y Libro Rojo de la Flora Vasculare Amenazada de España*: 71. Dirección General de Conservación de la Naturaleza, Madrid. 170 p.
- TISON, J. M., P. JAUZEIN & MICHAUD, H. 2014. *Flore de la France méditerranéenne continentale*. Naturalia Publications. 2078 p.